

KUNNANHALLITUKSEN LAUSUNTO VALITUKSEEN, KHALL 10.8.2020 § 116

Kunnanhallitus katsoo, että sen valituksenalaiset päätökset ovat syntyneet oikeassa järjestyksessä, eivätkä kyseiset päätökset ole muutoinkaan lainvastaisia. Kunnanhallitus katsoo myös, ettei se ole ylittänyt asiassa toimivaltaansa. Kunnanhallitus vaatii valituksen hylkäämistä perusteettomana, eikä katso jo allekirjoitetun sopimuksen täytännönpanokiellolle olevan perustetta.

Tuusniemen kunnalla on kokonaan omistamansa Tuusniemen Teollisuus Oy:n (myöhemmin elinkeinoyhtiö) kanssa solmittuna kolmevuotinen ostopalvelusopimus kunnan elinkeinon kehittämistä ja kuntamarkkinoinnista. Sopimus on hyväksytty 8.1.2018 § 6 yksimielisesti kunnanhallituksessa ja myös valittaja on osallistunut päätöksentekoon. Sopimus on voimassa kalenterivuoden 2020 loppuun saakka. Siten tarve kunnan elinkeinopalvelujen ja kuntamarkkinoinnin järjestämistarpeesta päättämisestä vuoden 2020 aikana on kunnanhallituksessa tiedostettu. Sekä nykyinen että valituksen kohteena olevan ostopalvelusopimuksen sisältö perustuu kuntastrategiaan ja kunnan elinkeino-ohjelmaan, joten näilläkin perusteilla kyseessä ei ole olennainen muutos kunnan toimintatavoissa tai palvelujen järjestämisessä.

Kunnanhallituksessa 16.3.2020 § 30 oli lähtökohtaisesti sisällöltään nykysopimuksen muotoinen. Ainoastaan yksittäisiä yksityiskohtia kunnan ja elinkeinoyhtiön yhteistoinnissa oli täsmennetty. Kunnanhallitus tarkensi kyseistä tuolloin vielä allekirjoittamatonta sopimusta valittajan oikaisuvaatimuksen käsittelyn yhteydessä sopimuksen sitovuuden osalta 27.4.2020 § 61. Nämä tarkennukset kunnanhallitus on tehnyt oman toimivaltansa puitteissa. Ostopalvelusopimuksen hyväksyminen sen lopullisessa muodossa ei ole ristiriidassa myöskään kunnanhallituksen kuntalaisaloitteeseen antaman vastauksen kanssa. Todettakoon myös, että sinänsä kunnanhallituksella on lähtökohtaisesti vapaa päätösharkinta uudessa päätöstilanteessa. Toisin sanoen kunnanhallituksen aikaisempi päätös ei muodosta kategorista estettä päättää aikaisemmin päättämästään asiasta myöhemmin toisin.

Omistajaohjauksen tavoitteeksi on kuntalain esitöissä asetettu se, että ohjauksen kohteena oleva yhteisö ottaa toiminnassaan huomioon omistajansa tahdon ja tavoitteet (Ruohonen-Vahtera-Penttilä, Kuntayhtiö, Alma Talent 2017, s. 145). Valituksen perusteluissa nostetaan keskeisiksi valitusperusteiksi seikat, joiden mukaan kunnanhallitus ei olisi voinut antaa tosiasiasa omistajaohjausta. Kun otetaan huomioon sen, että kunnanhallitus on kyseisessä sopimusasiassa suoraan kuntaa edustava sopimusosapuoli, niin valituksen kohteena olleessa oikeustoimessa ei edes ole kolmatta tahoja, jolle konserniohjausta eli omistajan tahdon ilmaisemistarvetta olisi tullut antaa. Kunnan tahdonilmaus on syntynyt jo suoraan sopimuksen hyväksymisenä kunnanhallituksessa. Myöskään valituksen perusteluissa oleva ajatus siitä, että kyseisen asian valmistelussa olisi pitänyt antaa omistajaohjausta, on siten lakiin perustumaton. Kunnanjohtaja on valmistellut asian normaalisti virkatyönä ja käynyt siinä yhteydessä vuoropuhelua sekä kunnanhallituksen puheenjohtajan, että elinkeinoyhtiön hallituksen puheenjohtajan kanssa. Ottaen huomioon, että kunnanjohtaja toimii kunnanhallituksessa virkavastuulla esittelijänä, vaatimukset tiukasta ja yksityiskohtaisesta kunnanhallituksen etukäteisohjauksesta valmisteluprosessiin ja esityksen sisältöön hämärtäisivät kuntalain säännöksiä ja kunnan hallintosäännön määräyksiä kunnanjohtajan ja kunnanhallituksen toimivallasta ja tehtäväjaosta.

Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin katsoo vastoin kunnanhallituksen näkemystä, että omistajaohjausta koskevia säännöksiä ja määräyksiä tulisi soveltaa myös valituksen kohteena olevassa tilanteessa, ei asiassa ole tapahtunut kunnanhallituksen mukaan kuitenkaan menettelyvirhettä tai toimivallan ylitystä. Kuntalain ja kunnan konserniohjeen mukaan kunnan konsernijohtoon muodostavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Kunnan konserniohjeessa on hallintosäännön ohella määritelty konsernijohtoon tehtävistä ja toimivallan jaosta. Hallintosäännön osalta tästä on määräys 18 §:ssä. Sen 2. kohdan mukaan kunnanhallitus vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan. Sen sijaan siitä, miten työnjako konserniohjauksen konkreettisessa antamisessa toteutuu kunnanjohtajan ja kunnanhallituksen välillä, ei hallintosäännössä määrätä. Kuntakonsernin ohjauksesta kunnan voimassa olleen konserniohjeen (tullut voimaan 1.7.2009) 5 kohdan mukaan muun muassa kunnanjohtaja vastaa yleisellä tasolla konsernin operatiivisesta johtamisesta. Näin ollen ostopalvelusopimuksen valmistelu on menettelytavoiltaan tapahtunut lainsäädännön ja voimassa olevien määräysten mukaisesti ja valituksessa sinänsä oikein kuvattu asian valmisteluvaiheen menettely täyttää lainsäädännön ja tuolloin voimassa olleiden määräysten mukaisuuden kriteerit. Sinänsä valituksessa esille nostettu väite, jonka mukaan omistajaohjausta ei kunnanhallituksessa ole voitu myöskään katsoa annetuksi valtuuston puheenjohtajiston ja hallintojohtajan läsnäolon vuoksi, on ristiriidassa sen kanssa mitä kunnanhallituksen kokouksessa läsnäolosta on säädetty kuntalaissa ja määrätty kunnan hallintosäännössä. Omistajaohjauksen antamistilanteeseen ei ole säädetty eikä määräyksinkään rajattu kunnanhallituksen kokoonpanoa normaalista istuntokokoonpanosta poikkeavaksi. Valittajan väitteet siitä, ettei kunnanhallituksen puheenjohtaja ole käynyt riittävästi kunnan hallintosäännössä tarkoitettua vuoropuhelua poliittisten ryhmien kanssa, ovat tässä asiassa irrelevantteja.

Edellä mainituilla perusteilla kunnanhallitus katsoo, että valitus tulee hylätä kokonaisuudessaan perusteettomana. Kunnanhallitus katsoo myös, ettei vaaditulle päätöksen täytäntöönpanokieltovaatimukselle ole näin ollen perustetta. Kunnanhallitus pyytää hallinto-oikeutta käsittelemään ja ratkaisemaan valituksen täytäntöönpanokieltovaatimuksen osalta mahdollisimman nopeasti.

Tuusniemi 10.8.2020

Tuusniemen kunnanhallitus

Hallinto-oikeudelle toimitettavat liitteet:

- ostopalvelusopimus kh 8.1.2018 § 6
- ostopalvelusopimusluonnos kh 16.3.2020 § 30
- ostopalvelusopimus kh 27.4.2020 § 61
- konserniohje 1.7.2009
- kuntastrategia 2019 - 2026
- kunnan elinkeino-ohjelma 2018 - 2022